

Jean-Jacques Rousseau [rusó]

Je bil švicarsko-francoski filozof, skladatelj in pisatelj. Rodil se je 28.06.1712 v Ženevi, umrl pa je 2.7.1778 v Ermenonvillu. Bil je samouk, ki je živel nestalno popotno življenje, iznašel je številski notni zapis, skladal je arije, romance, melodrame, znana je njegova spevoigra Podeželski vedeževalec (*Le devin di village*, 1752). Pisal je glasbenoteoretske prispevke za Enciklopedijo. Rousseau je zaslovel s svojim kulturnokritičnimi razpravami (1749-53), v katerih je poudarjal negativen vpliv znanosti in umetnosti na človeka in zagovarjal vrnitev k preprostemu življenju v povezavi z naravo (*Julija ali nova Eloiza*; *Julie ou la nouvelle Heloise*, 1961). Tudi njegova filozofija vzgoje določa zahteva po naravnem razvoju mladega človeka (*Émile ali o vzgoji*; *Émile ou de l'education*, 1762; sl. 1959) ob tem se je opredelil za »naravno religijo« v svoji teoriji družbe je izhajal iz naravne svobode in enakosti vseh ljudi, ki so za ustavo države sklenili družbeno pogodbo (*Družbena pogodba*; *Contract social*, 1762 sl. 1960) je opisal v avtobiografskih Izpovedih (*Confessions*, 1765-70, sl. 1955-56) je opisal svojo življenjsko pot. Rousseau je močno vplival na 18. in 19. stoletje, njegovo stališče pa je prispevalo k premagovanju razsvetljenstva, njegova filozofija države pa k izbruhu francoske revolucije.

Julija ali nova Eloiza

Med literarna dela v ožjem pomenu besede spada poleg Rousseaujevih Izpovedi, s katerim je uvedel v literaturo tip popolnoma konkretne, psihološke neposredne avtobiografije, predvsem roman *Julija ali nova Eloiza*. Po zgledu Richardsonovih del ga je napisal v pisemski obliki, vendar je dogajanju dal še bolj izrazito subjektivno, čustveno in lirsko podobo. Temelj romanu je ljubezen med meščanskim Saint-Preuxom, ki je bil domači učitelj, in plemiško Julie Wolmar, baronovo hčerjo; ločena s stanovskimi razlikami, pa tudi z zvestobo meščanskemu zakonu, ohranjata idealno ljubezen do Julijine smrti. Ta zgodba je v romanu ogrodje za ideje, čustva, razpravljanje o družbi, morali in religiji; Rousseau skozi svoje junake kritizira sodobno plemiško-meščansko kulturo, namesto nje zagovarja vrnitev k preprostemu, patriarhalnemu življenju. Še važnejši je v romanu kult čustva, strasti, individualizma, ljubezen osrednjih junakov se kaže kot najvišja vrednota, močnejša od družbe in celo smrti.

Roman ima v naslovu »nova«, ker je imel v mislih strastno in nesrečno ljubezensko zgodbo med Abelardom, znamenitim filozofom in tehnologom, ter Eloizo, nečakinjo kanonika Fulberta iz 12. stoletja.